

A 384052

FRANCESC DE B. MOLL

ESCRITS AUTOBIOGRÀFICS

ELS MEUS PRIMERS TRENTA ANYS
ELS ALTRES QUARANTA ANYS

Edició a cura de Pilar PEREA
Presentació de Germà COLÓN i Pilar PEREA

EDITORIAL MOLL
MALLORCA
2003

ÍNDEX GENERAL

Presentació. Francesc de B. Moll: ésser i fer7

ELS MEUS PRIMERS TRENTA ANYS (1903-1934)

Pròleg19

I. ELS PERSONATGES FONAMENTALS

El setè de la fillada21
La meva mare23
La meva padrina26
El meu pare27
El meu germà35

II. LA CASA I ELS PARENTS

Com era can Mollet37
Sa Botiga42
S'Hortal43
Son Fe i la seva gent43
El conco En Diego i els seus44
El conco Antoni i la tia Nena45
La Ciutadella del 190047

III. ELS ANYS LARVARIS

Primeres lletres53
Som un tímid56
Som un somiador57
Som un malaltís... suposat58
Som dibuixant59
Enamorat de les campanes59
Es Canal i es Pla62
La Setmana Tràgica i la guerra de Melilla. La catàstrofe del "General Chanzy" ...64
Les porquejades66

IV. PRIMERS ANYS DE SEMINARI	
La casa i els amos	.69
Els dos primers anys d'Humanitats	.72
La primera comunió	.74
Activitats extraescolars	.76
La guerra europea	.79
Cultura física	.81
Escolà de monges	.82
Aclarint la visió	.84
V. PEL CAMÍ DE LES LLETRES	
Tercer i quart anys	.87
L'heroisme de la timidesa	.89
El primer curs de Filosofia	.90
La meva formació castellanista	.93
La meva iniciació tipogràfica	.97
El mestre Benejam	.97
Conec mossèn Alcover	.99
VI. ELS ANYS CLIMATÈRICS	
Els sisè i setè anys	.101
Petites sortides de Ciutadella	.103
El meu germà, en l'adolescència	.104
Els tres mosqueters	.106
La crisi espiritual	.107
Feina literària	.109
Els capellans intel·lectuals	.111
La vida pública a Menorca	.112
El vuitè curs: ja som teòleg	.113
Adeú al Seminari	.115
El trimestre de transició	.120
VII. UNA ANYADA DE GRAN ESPLET	
Presca de posicions	.123
El curset del doctor Schädel	.126
En Joan i Na Damiana	.127
Com vivíem a ca mossèn Alcover	.129
Els Alcovers de Manacor	.130
Omplint les calaixeres	.132
Primera visita a Barcelona	.133
El gran viatge d'estudi	.135
VIII. POSANT ARRELS DINS MALLORCA	
Activitat lexicogràfica	.141
El Pare Miquel Alcover	.142
Mossèn Costa i Llobera	.145
Desconnexió amb els intel·lectuals catalanistes	.146

Els germans Pont i Llodrà	148
El mestre Capllonch	149
Estudiant filologia	151
El Dr. Meyer-Lübke	152
Parlem-ne, dels autodidactes...	153
Primeres publicacions	154
Els meus lleures	155
Etimologies aràbigues	158
Dibuix per a les Rondaies i per al Diccionari	160
Un home que guanya molt i no té una pesseta	162
IX. L'ETERN FEMENÍ	
“Das Ewig-Weibliche zihnt uns hinan”	163
“Me gustan todas en general, pero...”	165
Som un divorciat de les muses	170
X. LA VIDA ÉS MILÍCIA	
El cop d'estat de Primo de Rivera	173
Vaig a “servir el Rei”	175
XI. ENTRE EL TREBALL I LA LLUITA	
Neix la “Impremta Mossèn Alcover”	181
El primer tast del Diccionari	182
Una rabejada al doctor Griera	182
La fallida de la subvenció estatal	185
Mn. Alcover fa les paus amb En Fabra	188
La cadira de l'Acadèmia	191
XII. FEINA POSITIVA A MALLORCA, A MADRID I A BARCELONA	
Es publica el Diccionari	197
El “Vulgar Latin” de Grandgent	198
L'Oficina Romànica: primeres incidències	200
L'Oficina Romànica: feina de profit	203
Contactes amb filòlegs de tot arreu	205
XIII. EL FOMENT DEL CIVISME	
La gent que hi vaig trobar	209
<i>La Vanguardia Balear</i>	211
Crisi i evolució de la societat	214
XIV. DEFENSA I DECADÈNCIA DE MN. ALCOVER	
Surt un defensor: mossèn Joan Rotger	221
Primeres embòlies de mossèn Alcover	224
Petites compensacions	227
XV. EL CENTENARI DE LA RECONQUISTA	
Antecedents de les festes	229

Programa enfarfegat d'erudició	230
Comencen a aigualir-se les festes	232
Els "actes acadèmics"	234
Altres actes commemoratius	235

XVI. MATRIMONIS I ALTRES INCIDÈNCIES

El piset del Mirador	239
L'amistat amb Leo Spitzer	242
Em posen el jou del matrimoni	244
Vacances, altre casament i naixença	245
Assegurant la continuïtat del Diccionari	249
Previsions per a resoldre la dificultat ortogràfica	250
La segona República	252

XVII. VAIG QUEDANT TOT SOL

Els anys de les morts	255
Primeres passes per fer sobreviure el Diccionari	256
Esforsos per salvar l'obra	262
Dissolució de l'Editorial Alcover SL	264

XVIII. ESFORÇOS PER LA SUPERVIVÈNCIA

Ressuscita el Bolletí	267
Naixença de "Les Illes d'Or"	269
Pompeu Fabra i l'Institut s'interessen en favor del Diccionari	270
En el "Centro de Estudios Históricos"	275
Desafiament l'avenir	284

ELS ALTRES QUARANTA ANYS (1935-1974)

I. FINAL D'ETAPA

Augment de família	291
Ja som "Individuo Correspondiente"	292
Enquestes per a l'Atlas Lingüístic	294
Catàstrofe automobilística	297
Impremta i editorial	298
Contactes a "fora-Mallorca"	300
Mig any de placidesa: la calma abans del temporal	302
Un missatge de germanor	303
El famós "Manifest"	306

II. ELS ANYS TRÀGICS

La gran explosió	311
Bombes damunt Mallorca	313
Iguals en la barbàrie	316
Desenterrament del "Manifest"	319
La conquesta frustrada de Madrid	326

Notícies de Menorca	327
De com em van fer esser milicià	329
Naixença dels "Manuels Moll"	333
Millores industrials	334
Professor d'Institut	336
Final de la guerra	338
 III. CAPEJANT EL TEMPORAL	
Mudança de casa i nou augment de família	343
Les peripècies d'En Sanchis Guarner	343
La lingüística, condemnada com a espionatge	345
Salvats de la guerra gran	347
Un batxiller ben granat que no es vol llicenciar	349
Topades amb la censura	350
Sanchis Guarner s'incorpora a l'Obra de Diccionari	353
Un gran amic: Enric Pérez Capdevila	354
Feina en els anys crítics	356
Vacances rudimentàries	358
Comencen les fallides de salut, però la barca encara sura	359
El meu germà i el paradís de Macarella	364
 IV. RECUPERANT POSICIONS	
Les tertúlies literàries	367
Em criden d'Amèrica i no hi vull anar	370
Una empresa massa original: "Exemplaria Mundi"	370
Les Obres de Maria Antònia Salvà	372
Em desprec de la Impremta "Mossèn Alcover"	372
Represa de l'Atlas Lingüístic	373
Compram "Llibres Mallorca"	374
Un amic nou i un de vell	376
Venda definitiva i conflictiva de la Impremta Mn. Alcover	378
Els nostres al·lots entre la vida i els llibres	379
N'Aina Moll, universitària	380
Amics exiliats	383
Culminació de les tertúlies literàries	384
 V. LA GRAN CAMPANYA	
Els peoners del Diccionari a Catalunya	387
La Comissió Patrocinadora a Catalunya	389
Primers actes de promoció	389
L'Exposició del Diccionari	391
La gran campanya progressa	395
L'Estudi General Lul·lià	396
L'Escola Mallorquina de Lul·lisme	400
Els "Amics de les Lletres"	401
La meva primera sortida a l'estranger	402
Tres anys: tres morts	405

Una altra fallida de salut, i un bon remei	407
L'Exposició del Diccionari a Sóller, amb l'homenatge a Miquel Marquès	407
Darreres Exposicions	409
La <i>Gramática Histórica Catalana</i>	410
Balanç cultural del quadrienni 1949-1952	410

VI. LLUITES I VICTÒRIES

La difícil conquesta de Lleida	413
Naixement i mort dels Quaderns "Raixa"	414
Naixement de la Biblioteca Raixa	417
En el Congrés de Barcelona	418
El moviment continu	420
Una conferència que mou renou	421
Les meves conferències a Alemanya	425
El <i>Curso Breve de Español para Extranjeros</i>	427
Canvi de domicili definitiu (?)	428
El Congrés de Salamanca	429
Arrib a ésser professor numerari d'Institut	432

VII. DE FLORÈNCIA A LISBOA

En el Congrés de Florència	437
L'Atlante Linguistico Mediterraneo	439
Una conferència que acaba abans d'hora	442
Important ajuda de la Fundació Joan March	444
Preparant el centenari de Mn. Alcover	445
Els Premis Ciutat de Palma	445
En Bernat Vidal i Tomàs	448
Una excursió al Rosselló i una escapada a Montpeller	451
Una escapada a Munic	452
Els Jocs Florals de Ciutadella	452
Un desaire a un Premi Nobel de la Pau	454
Aventures mèdico-quirúrgiques	456
El Congrés de Lisboa	458

VIII. CAP A LA META

Els joves estudien i van a córrer món	461
Visita de Menéndez Pidal a Mallorca	462
Se'n va En Manuel Sanchis Guarner	464
Américo Castro a Mallorca	466
El Premi dels Premis	466
L'Arca de Noè	467
El Congrés de Lul·lisme a Formentor	468
Els meus amics japonesos	468
Faig de locutor radiofònic	471
Festa literària a Cantonigròs	474
Ingrés a l'Institut d'Estudis Catalans	474
Imminència del centenari de Mn. Alcover	476

La clausura de curs en “Lo Rat-Penat”	.477
“La llengua de Ramon Llull”	.478
Els “Coloquis de Poesia”	.478
La incorporació de Josep Maria Llompart a l’Editorial Moll	.479
El “Manual” de Vidos	.480
Més incorporacions	.480
IX. L’ANY DE LA VICTÒRIA	
El centenari de mossèn Alcover	.485
El Congrés d’Estrasburg	.486
<i>Un home de combat</i>	.488
L’homenatge del Principat	.489
La festa de les acaballes	.491
L’homenatge de Menorca	.496
Naixement de l’Obra Cultural Balear	.498
X. PRENENT CAMINS NOUS	
La darrera empenta al Diccionari	.501
La meva col·laboració en <i>El Correo Catalán</i>	.502
La casa de la Calatrava	.505
Un homenatge i una instància	.505
L’Obra Cultural Balear i el jovent	.507
Neixen “Els Treballs i els Dies”	.508
La càtedra de català de la Universitat	.509
Nous contactes amb el Rosselló	.510
Les lloables dèries de Josep M. Capdevila	.513
El doctorat de Basilea	.514
La primera néta alemanya	.516
Feina d’organització cultural a Menorca	.517
1965: any de noces	.517
El Congrés Litúrgic de Montserrat i la Comissió Interdiocesana de Litúrgia	.519
La “Pàgina de Ca Nostra”	.520
Biniali i Cala d’Or	.521
XI. SUPERANT ENTREBANCS	
La batalla per les misses en vernacle	.523
Gràcies a Déu! Ja tinc enemics!	.528
Les correccions que un senyor demanava i les incorreccions que un altre cometia	.530
Una maniobra barcelonenca que fracassa	.532
La “guerra dels tutors”	.533
Evolució de la revista <i>Lluc</i>	.536
Els esforços de l’Estudi General Lul·lià	.538
Altres entrebancs: els de la salut	.540
XII. CAP ALS DARRERS JORNALS DE L’ESCARADA	
L’any Fabra i la darrera Festa de Cantonigròs	.543
La Gran Enciclopèdia Catalana	.545

Dues joves catalanòfiles estrangeres	.546
La Universitat Catalana d'Estiu i el sesquicentenari de Quadrado	.548
Visita familiar a Alemanya	.551
Interludis turístics	.552
Un casament a la moderna	.555
El Premi d'Honor de les Lletres Catalanes	.556
Els Premis "Illes d'Or" i "Raixa"	.561
Necrologies	.562
La segona etapa de l'Obra Cultural Balear	.563
A l'Avenc de Son Pou	.563
Eivissa i la seva renaixença	.565
En Pep Gonella i el gonellisme	.566
El Congrés de Nàpols	.567
El Cançoner Popular de Mallorca	.570
Bon final de quarantena	.572

XIII. REVISIÓ FINAL

Capítol d'omissions	.577
Un Quasi-testament	.579

ANNEX

FRAGMENTS DISPERSOS DEL FRUSTRAT VOLUM TERCER DE LES MEMÒRIES

Justificació de l'editor	.585
La vida segueix el seu camí	.589
Una vetlada a Marivent	.589
El meu títol de deportista	.591
Doctor honoris causa per Barcelona. La festa de doctorat	.594
Dies de festa grossa a Menorca	.594
Homenatge pòstum a Meyer-Lübke	.595
Amics morts	.596
Homenatges a Mn. Alcover	.596
Retorn del meu fill Josep	.598
La conferència d'Alacant	.600
El bisbe Úbeda	.600
[<i>Premi Ossian</i>]	.601
[<i>L'etapa preautonòmica</i>]	.606
Els cursos de llengua catalana	.606
L'ofensiva anticatalana	.607
[<i>Els Països Catalans</i>]	.607
L'emissió de les 5,35 de Ràdio Popular	.608
Els cursos de la Porciúncula	.610
A l'Acadèmia de Ciències Mèdiques	.612
La Biblioteca de la Casa de Menorca	.612
[<i>Presentació de la Gran Enciclopèdia Catalana</i>]	.614

<i>[Nota sobre l'atemptat a Joan Fuster]</i>	615
Mort del poeta Llorenç Moyà	615
Mort de Cosme Bauzà	616
La meva amistat amb Josep Pla	616
Commemoració de Pompeu Fabra i del Primer Congrés de la Llengua Catalana ...	618
<i>[Anuncis de nous homenatges]</i>	618
La bona cara de l'any 1983	620
<i>[Repassada final]</i>	628
L'Obra Cultural Balear	628
L'Estudi General Lul·lià	628
N'Àina Moll, sociolingüista	629
Índex onomàstic	633
Índex general	645